

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 310

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/342)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 530/1423

13 . 3 . 1967

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 11 . 3 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişiyiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının gerekçesi

Bu sözleşme, üyesi olduğumuz Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1960 Haziran ayında Cenevre'de yaptığı 44 ncü Milletlerarası Çalışma Konferansında kabul edilmiş, bugüne kadar teşkilâtın üyelerinden (12) memleket tarafından onaylanmıştır.

Bilindiği üzere, yer yüzünde radyoaktif maddelerin kullanılmasında daimî bir artış kaydedilmekte ve her geçen gün daha geniş bir işçi kütlesi bunların tevlidettiği tehlikeye mâruz bulunmaktadır.

Meselenin bu önem ve muacceliyeti karşısında, iyonizan radyasyonlara karşı korunmanın müşterek esaslarının milletlerarası bir sözleşmeyle tesbitine zaruret hâsıl olmuştur. Bu sebeple, Milletlerarası Çalışma Bürosu mezkûr sözleşmeyi onaylamamış bulunan üye devletleri, sözleşmeyi biran önce onaylamaya teşvik etmekte ve bu hususta devamlı telkinlerde bulunmaktadır.

Memleketimizde de gerek sınaî gerekse tıbbî alanda bu ışınlarla çalışan yerlerin ve kimselerin miktarı gün geçtikçe hızla artmakta ve teknoloji bu yönde gelişmektedir.

Diğer taraftan millî mevzuatımızda bu konuda bir boşluk bulunmaktadır.

Bu itibarla, memleketimizdeki fiilî durumda göz önünde tutularak bu boşluğun giderilmesi bakımından söz konusu sözleşmenin onaylanmasından fayda sağlanacağı mütalâa edilmektedir. Esasen yetkili teknik dairelerin görüşü de bu merkezdedir.

İlişik kanun tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek taktirlerine arz olunur.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/342
Karar No. : 25

1 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

İşçilerin İyonizan Radyosyonlara Karşı korunma hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, gerekçede de sarahatan izah olunduğu veçhile, gerek sınai ve gerekse tıbbi sahada radyoaktif maddelerin kullanılması gün geçtikçe daimî bir artış kaydetmekte ve geniş bir işçi kütlesi, radyoaktif ışınların tevliyetmiş olduğu tehlikeye mâruz bulunmaktadır.

Memleketimizde de, teknolojinin bu istikamette inkişaf etmiş olması neticesinde, mevzu bahis ışınlarla çalışan yer ve işçi miktarının her gün biraz daha artış arz etmekte olduğunu nazarı itibara alan komisyonumuz, iyonizan radyosyonlara karşı korunma gayesini istihdaf eden Sözleşmenin onaylanması hakkındaki tasarıyı prensip itibariyle müspet mütalâa ile aynen kabul etmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
Sivas
Cevad Odyakmaz

Sözcü
Çanakkale
Muammer Baykan

Kâtip
Eskişehir
Ertuğrul Gazi Sakarya

Ankara
Recai Ergüder

İzmir
Settar İksel

Kocaeli
Nihat Erim

İstanbul
Mehmet Yardımcı

Konya
Lütfi Akdoğan

Sivas
Seyfi Kurtbek

Çalışma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Çalışma Komisyonu
Esas No. : 1/342
Karar No. : 13

15 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

İşçilerin İyonizan Radyosyonlara Karşı korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin uygun bulunduğu dair olan kanun tasarısı Dışışleri Komisyonu raporu ile birlikte Komisyonumuza havale olunmakla ilgili bakanlıklar temsilcileri de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Tasarının tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, gerek sınai ve gerekse tıbbî sahada radyoaktif maddelerin kullanılması gün geçtikçe artmakta geniş bir işçi kütlesi, radyoaktif ışınların tevliyetmiş olduğu tehlikeyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Bu itibarla, memleketimizde de teknolojinin inkişâf etmiş olması neticesinde, mevzu bahis ışınlarla çalışan işçi sayısı her gün biraz daha artmakta ve iyonizan radyosyonlara karşı korunma gayesine mâtuf olarak hazırlanmış bulunan sözleşmenin onaylanması hakkındaki kanun tasarısı prensip itibariyle müspet mütalâa edilmiş ve mezkûr tasarı Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Çalışma Komisyonu Başkanı İstanbul <i>K. Özdemir</i>	Sözcü Çorum <i>A. Güler</i>	Kâtip Kars <i>S. Düşünsel</i>	Ankara <i>H. Türkay</i>
Bilecik <i>İ. S. Çakıroğlu</i>	İstanbul <i>M. Ertuğrul</i>	İstanbul <i>N. Bulak</i>	İstanbul <i>O. N. Ulusay</i>
	İzmir <i>E. Turgut</i>	İzmir <i>Ş. Bakşık</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması hakkında 115 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı 44 ncü Genel Konferansı tarafından 22 Haziran 1960 tarihinde kabul edilen «İşçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması hakkında 115 sayılı Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

11 . 3 . 1967

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı V. <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>
Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>F. Sükan</i>
Maliye Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erdinç</i>	Ticaret Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>
Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>İ. Deriner</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>
	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	

İŞÇİLERİN İYONİZAN RADYASYONLARA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet edilerek orada, 1 Haziran 1960 tarihinde kırkdördüncü toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunmasıyla ilgili çeşitli tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin bir Milletlerarası Sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra,

Bin dokuzyüz altmış Haziran ayının işbu yirminci ikinci günü, radyasyonlara karşı korunmaya dair 1960 Sözleşmesi şeklinde adlandırılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder :

KISIM - I.

Genel Hükümler

Madde — 1.

İşbu Sözleşmeyi onaylayan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının her üyesi, onu mevzuat yoluyla, tatbıkata ait usul ve kaideler veya diğer mümasip tedbirlerle uygulamayı taahhüt eder. Bu Sözleşme hükümlerinin uygulama alanına konulmasında yetkili makam işçi ve işveren temsilcileriyle istişarede bulunacaktır.

Madde — 2.

1. Bu sözleşme, işçilerin çalışmaları arasında iyonizan radyasyonlara maruz kalmalarına sebep olan bütün faaliyetler hakkında uygulanır.

2. Maruz kalılabilecek iyonizan radyasyon dozlarının zayıf olması sebebiyle, Sözleşmenin uygulama alanına konulmasını sağlamak amacıyla 1 nci maddede öngörülmüş olan usullerden biri yoluyla Sözleşme hükümlerinden istisna edilecek olan mühürlü veya mühürsüz radyoaktif maddeler ve iyonizan radyasyon neşreden cihazlar, hakkında bu Sözleşme uygulanmaz.

Madde — 3.

1. Bilgi alanında kaydedilen gelişmelerin ışığı altında, işçilerin sağlık ve emniyetleri bakımından iyonizan radyasyonlara karşı etkili bir şekilde korunmasını sağlamak maksadıyla mümasip her türlü tedbir alınacaktır.

2. Bu maksada uygun, gerekli usul ve kaidelerle tedbirler kabul edilecek ve etkili bir konuşma sağlanabilmesi için zaruri olan bilgiler istifadeye açık bulundurulacaktır.

3. Bu şekilde etkili bir korunma için :

a) Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanmasından sonra işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması için alınan tedbirler, Sözleşme hükümlerine uygun olacaktır;

b) Söz konusu üye, Sözleşmenin onaylanmasından önce almış bulunduğu tedbirleri, Sözleşme hükümleriyle uygunluk temin etmek maksadıyla, mümkün olan en kısa bir zamanda değiştirecek ve onaylamadan önce mevcut olan diğer tedbirlerin de aynı istikamette değiştirilmesini teşvik edecektir;

c) Söz konusu üye, Sözleşmenin onaylanması sırasında, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, Sözleşme hükümlerinin ne şekilde ve hangi kategorideki işçilere uygulandığını gösteren bir bildiri gönderecek ve Sözleşmenin uygulanması hakkındaki raporlarında bu konuda elde edilen gelişmeyi belirtecektir;

d) Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu bu Sözleşmenin ilk yürürlüğe girmesinden itibaren üç senelik bir müddet sonunda, Konferansa, bu paragrafın (b) fıkrasının uygulan-

masiyle ilgili ve bu hususta alınacak tedbirler bakımından uygun gördüğü teklifleri ihtiva eden özel bir rapor sunacaktır.

KISIM - II.

Korunma Tedbirleri

Madde — 4.

2 nci maddede sözü edilen faaliyetler, Sözleşmenin işbu kısmında öngörülen korunmayı sağlayacak tarzda tanzim ve icra edilmelidir.

Madde — 5.

İşçilerin iyonizan radyasyonlara maruz kalışlarının mümkün olan en asgari hadde indirilmesi için her türlü gayret sarfedilmeli ve füzuli olan her türlü maruz kalışlar bütün ilgili taraflarca önlenmelidir.

Madde — 6.

1. Çeşitli kategorilerdeki işçiler için, organizma dışı veya içi kaynaklardan gelebilecek iyonizan radyasyonların teviz edilebilir azami dozları ve organizmaya girmesine cevaz verilebilecek radioaktif maddelerin azami miktarları, işbu Sözleşmenin 1 nci kısmına uygun olarak tesbit edilecektir.

2. Teviz edilen bu azami doz ve miktarlar, yeni bilgilerin ışığında, devamlı şekilde yeniden incelemeye tabi tutulacaktır.

Madde — 7.

1. Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan ve :

- 18 ve daha yukarı yaşta,
- 18 yaşından küçük olan işçiler için uygun seviyeler, 6 ncı madde hükümlerine uygun olarak tesbit edilmelidir.

2. 16 yaşından küçük olan hiç bir işçi iyonizan radyasyonlara sebep olan işlerde çalıştırılmamalıdır.

MADDE — 8.

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışmayan fakat iyonizan radyasyonlara veya radioaktif maddelere maruz kalmaları ihtimali bulunan mahallerde kalan veya bu mahallerden geçen işçiler için uygun seviyeler, 6 ncı madde hükümleri gereğince tesbit edilmelidir.

MADDE — 9.

1. İyonizan radyasyonlardan ileri gelen tehlikelerin mevcudiyetini göstermek üzere, uygun bir tehlike işaretinden faydalanılmamalıdır. Bu konuda gerekli görülen her türlü bilgi işçilere verilmelidir.

2. Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçilere, bu işlerde çalıştırılmadan önce veya çalıştırıldıkları sırada, güvenlikleri ve sıhhatlerinin korunması için alınacak ihtiyat tedbirleri ve bu tedbirlerin alınmasını gerektiren sebepler hakkında لازم geldiği şekilde bilgi verilmelidir.

MADDE — 10.

Mevzuat, işçilerin çalışmaları sırasında iyonizin radyasyonlara mâruz kalmalarını ihtâc eden işleri, işbu mevzuat tarafından tesbit olunacak usuller dairesinde belirtmelidir.

MADDE - 11.

Tesbit edilen seviyelere riayet edilip edilmediğinin doğrulanması amacıyla, işçilerin iyonizan radyasyonlara ve radyoaktif maddelere ne dereceye kadar mâruz kaldıklarını tâyin etmek üzere işçiler ve işyerleri lâzımgeldiği şekilde kontrole tabi tutulmalıdır.

MADDE - 12.

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçiler, bu işlerde çalışmadan önce veya çalışmaya başladıktan kısa bir zaman sonra sağlık muayenesine tabi tutulmalı ve bundan sonra münasip aralıklarla bu sağlık muayenelerinden geçirilmelidir.

MADDE - 13.

İyonizan radyasyona mâruz kalmanın nitelik veya derecesi veya her ikisi sebebiyle, hangi hallerde aşğıdaki tedbirlerin süratle alınması icabedeceği, 1 nci maddede öngörülen, sözleşmenin yürütücüsünü sağlayıcı kuruluşlarınca bir yoluyla belirtilecektir :

- a) İşçi münasip bir sağlık muayemesine tabi tutulmalıdır;
- b) İşveren yetkili makam tarafından verilen talimata uygun olarak bu talimata keyfiyetten haber verilmelidir;
- c) Radyasyonlara karşı korunma konusunda yetkili şahıslar, işçinin işini hangi şartlar altında yaptığını incelemelidir;
- d) İşveren, teknik müşahadelere ve tıbbi görüşlere dayanan düzeltici lüzumlu bütün tedbirleri almalıdır.

MADDE - 14.

Hiçbir işçi, yetkili tıbbi görüşe aykırı olarak iyonizan radyasyonlara mâruz kalmasını gerektirebilecek işlerde çalıştırılmamalı veya çalıştırılmaya devam edilmemelidir.

MADDE - 15.

Bu sözleşmeyi onaylayan her üye, sözleşme hükümlerinin uygulanmasını denetleme amacıyla münasip teftiş hizmetleri sağlanmayı veya yeteri kadar bu teftişin sağlanmış olup olmadığını araştırmayı taahhüdeder.

KISIM - III

Son hükümler

MADDE — 16.

Bu sözleşmenin kesin onaylama belgeleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

MADDE - 17.

1. Bu sözleşme ancak onaylama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlayacaktır.

2. Bu sözleşme, iki üyenin onaylama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

3. Daha sonra bu sözleşme, onu onaylayan her üye için onaylama belgesi tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE — 18.

1. Bu sözleşmeyi onaylayan her üye onu, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğe göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih tescil tarihinden ancak bir yıl sonra müteber olacaktır.

2. Bu sözleşmeyi onaylamış olan ve bundan evvelki fıkrada sözü edilen beş yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörülen fesih hakkını kullanmayan her üye yeniden beş yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve daha sonra bu sözleşmeyi, her beş yıllık devrenin bitiminde bu madde öngörülen şartlar altında feshedebilecektir.

MADDE — 19.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama ve fesihlerin tescil olunduğunu teşkilâtın bütün üyelerine bildirecektir.

2. Genel Müdür kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onaylama belgesinin tescil olunduğunu teşkilât üyelerine bildirirken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

MADDE — 20.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukarıdaki maddelere uygun olarak tescil etmiş olduğu bütün onaylamalara ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102 nci maddesine uygun olarak tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

MADDE — 21.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu gerekli gördüğü her seferinde, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine alınması lüzumu hakkında karar verecektir.

MADDE — 22.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme aksini öngörmeliği takdirde :

a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukarıdaki 18 nci madde nazara alınmaksızın ve tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kaydı ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve konulduğundan feshini gerektirecektir.

b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulunurulmuş olacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için her halde şimdiki şekil ve muhavasıyla yürürlükte olmakta devam edecektir.

MADDE — 23.

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede müteberdir.